

Raadsvoorstel

Onderwerp: Uitkomst raadpleging inwoners Velsen-Noord over opvangschip en voortgang onderzoek naar andere locaties voor vluchtelingenopvang

Datum collegevergadering	10 maart 2023	Ambtenaar	P. de Vink
Zaaknummer	25469-2023	Telefoon	0255 567200
Portefeuillehouder(s)	F.C. Dales S.Y. Dinjens	E-mailadres	pdeVink@velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

1. Kennis te nemen van het voornemen van het college om op basis van de uitkomsten van de raadpleging in Velsen-Noord de duur van het opvangschip in Velsen-Noord niet te verlengen na 16 april 2023.
2. Kennis te nemen van het voornemen van het college om op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar alternatieve locaties de locaties aan de Cruisekade/Sluisplein, de Loswal en de 3e Rijksbinnenhaven nader te onderzoeken en;
 - a. Indien de locatie(s) haalbaar is/zijn ofwel aan de Cruisekade/Sluisplein ofwel aan de Loswal én de 3e Rijksbinnenhaven een opvanglocatie onder voorwaarden te realiseren voor circa 400 vluchtelingen waarvan in het bijzonder een deel van de vluchtelingen met binding in de regio.
 - b. Hierbij de voorkeur te geven aan een locatie aan de Cruisekade/Sluisplein.
 - c. De opvanglocatie(s) in te zetten tot eind 2024, met optie tot verlenging.
3. Geen wensen en bedenkingen te uiten over deze voorgenomen besluiten.

Samenvatting

Op 26 januari jongstleden gaf de gemeenteraad te kennen de voorwaarden waaronder het opvangschip in Velsen-Noord eventueel langer kan blijven te willen bespreken met inwoners. Het college besloot een raadpleging te houden onder de inwoners van Velsen-Noord. Over de mening over het blijven van het opvangschip en daarbij over eventuele voorwaarden, zorgen en ideeën. Tegelijkertijd onderzoekt het college mogelijkheden voor alternatieve locaties waar een deel van de vluchtelingen kan worden opgevangen die inmiddels binding hebben met de regio. Uit de raadpleging bleek dat een meerderheid (59%) van de deelnemers negatief staat tegenover langer blijven van het opvangschip. Dit is een heldere uitkomst. Het college neemt daarom het voorgenomen besluit om het opvangschip niet te verlengen na 16 april 2023.

Op 26 januari besloot het college ook om parallel aan de raadpleging onderzoek te doen naar alternatieve locaties, waar in het bijzonder een deel van de vluchtelingen met binding in de regio opgevangen kunnen worden. De raad stemde hiermee in. Uit een eerste onderzoek naar alternatieve locaties komt naar voren dat de Cruisekade/Sluisplein in IJmuiden, de Loswal in IJmuiden en de 3^e Rijksbinnenhaven in Velsen-Noord de meest kansrijke locaties zijn om een

GEMEENTE VELSEN

deel van de vluchtelingen op te vangen op een schip. Uit nader onderzoek moet nog blijken of deze locaties daadwerkelijk te realiseren zijn.

De Cruisekade/Sluisplein biedt de mogelijkheid om een klein zeecruiseschip aan te meren met de capaciteit om circa 400 vluchtelingen op te vangen. De Loswal en de 3e Rijksbinnenhaven bieden mogelijkheden voor een riviercruiseschip. Deze riviercruiseschepen hebben een capaciteit van 170-190 personen. Dat betekent dat niet de hele beoogde doelgroep met binding in de regio van ongeveer 220 personen op één van deze locaties opgevangen kan worden. Beide locaties zouden dan benut moeten worden. Op het kleine zeecruiseschip kan dat wel. Er is dus geen precies passende oplossing om de groep met binding op te vangen. Komen we om deze groep op te vangen tot een oplossing die meer opvangplekken (extra) biedt, dan is het onze insteek om die plekken te benutten. We zitten nog in een opvangcrisis, en dat zijn we ons bewust. Bovendien helpt het de gemeente in onze taakstellingen. Als wij meer vluchtelingen opvangen dan nodig is volgens de taakstelling, dan kunnen wij in de regio afspraken maken over onze taakstelling voor statushouders. Het college wil de komende periode samen met het COA inzetten op het nader onderzoeken van deze locaties. De locatie aan de Cruisekade/Sluisplein heeft de voorkeur, omdat hierbij op één centrale plek de opvang georganiseerd kan worden en maar één kade ingericht hoeft te worden voor de opvang. Mocht uit nader onderzoek de inzet van de Cruisekade toch niet mogelijk blijken, dan wil het college zowel aan de Loswal als aan de 3e Rijksbinnenhaven een opvanglocatie realiseren op twee aparte riviercruiseschepen. Wanneer een opvanglocatie definitief is zullen wij met de omwonenden in gesprek gaan over een goed verloop van de opvang.

Het college vraagt aan de gemeenteraad of zij wensen en bedenkingen heeft bij deze voornemens. Nadat de gemeenteraad een besluit heeft genomen over het al dan niet uiten van wensen en bedenkingen, neemt het college een definitief besluit.

Inleiding

N.a.v. het verzoek van de staatssecretaris om de opvang van vluchtelingen op het opvangschip te verlengen en het voorgenomen besluit van het college om hier geen gehoor aan te geven heeft de gemeenteraad op 26 januari 2023 de wensen en bedenkingen als volgt geamendeerd:

1. De staatssecretaris te laten weten dat Velsen ontstemd is over het feit dat er voor de op Silja Europa aanwezige vluchtelingen nog geen duidelijkheid is.
2. De staatssecretaris te laten weten dat Velsen de voorwaarden waaronder de Silja Europa langer kan blijven, wil bespreken met de inwoners van Velsen-Noord.
3. Onder de inwoners gesprekken en een volksraadpleging te houden waarin zorgen, voorwaarden en ideeën voor initiatieven kunnen worden opgehaald.
4. Het college te verzoeken om hiervan uiterlijk 10 maart verslag te doen, zodat de raad tijdens een extra raadsvergadering op 16 maart een afgewogen besluit kan nemen over het antwoord aan de staatssecretaris.
5. Het verblijf van de Silja Europa te verlengen totdat dit besluit genomen is.
6. Aan de voorwaarden toe te voegen dat Velsen voor zolang dat het schip er ligt wordt ontzien voor de opvang van statushouders
7. Dat wanneer de spreidingswet ingaat in regionaal verband de huidige taakstelling voor statushouders hierbij betrokken moet worden en gemeentes die meer asielzoekers opvangen minder statushouders hoeven op te vangen en vice versa.

Op 31 januari 2023 heeft het college besloten:

1. Om met inachtneming van de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad zoals vastgesteld op 26 januari 2023:
 - a. De portefeuillehouder mandaat te verlenen de bestuursovereenkomst met het COA door middel van het aangaan van een addendum te wijzigen. Hiermee de termijn voor de opvang van de vluchtelingen in Velsen Noord te verlengen tot uiterlijk een maand na standpuntbepaling in de gemeenteraad (uitgaand van 16 maart 2023 zou verlenging tot uiterlijk 16 april 2023 zijn).
 - b. Een raadpleging te houden onder de inwoners van Velsen-Noord over een eventuele verlenging en over hun zorgen en voorwaarden waaronder het opvangschip langer kan blijven. Aanvullend ondersteunende gesprekken te organiseren met inwoners van Velsen-Noord om kleuring te geven aan de raadpleging, uitleg te geven en ideeën op te halen.
 - c. De mogelijkheden te onderzoeken voor alternatieve locaties waar in het bijzonder een deel van de vluchtelingen die binding hebben met de regio opgevangen kunnen worden en de raad de mogelijkheid te geven een zienswijze vast te stellen over de uitkomsten van dit onderzoek.
2. Deze besluiten via een brief aan de staatssecretaris te communiceren.
 - a. In gesprek met het ministerie de volgende voorwaarden van de raad in te brengen en ervoor te pleiten dat het ministerie zich inzet om aan deze voorwaarden te voldoen:
 - i. Velsen zolang het opvangschip er ligt, wordt ontzien van de taakstelling voor statushouders.
 - ii. Bij een verlenging van de huidige locatie, of het realiseren van een alternatieve locatie voor een deel van de vluchtelingen, deze plekken meetellen voor de taakstelling voor de opvang van asielzoekers die onze gemeente heeft.
3. De raad te informeren met een collegebericht.

In Velsen-Noord is het besluit om de inwoners te raadplegen met gemengde reacties ontvangen. Er is begrip voor de noodzaak om oplossingen te vinden voor de opvangcrisis en het beroep op de gemeente. Ook is er sympathie voor de vluchtelingen zelf. Maar er is minder begrip voor de opstelling van de gemeente bij de start van de opvang en het opschorten van de afspraak over de termijn. Wat men nu vooral wil is duidelijkheid en perspectief.

Beoogd doel en effect van het besluit

Invulling geven aan vluchtelingenopvang in Velsen-Noord in samenspraak met de inwoners van Velsen-Noord. En een bijdrage blijven leveren aan de opvang van asielzoekers door voor bewoners van het schip die binding hebben met de regio, alternatieve locaties te onderzoeken.

Argumenten

Uitkomst raadpleging inwoners

Inwoners van Velsen-Noord van 18 jaar en ouder hebben we op 16 februari een uitnodiging gestuurd om digitaal aan te geven hoe zij denken over verlenging van de opvang en de voorwaarden waaronder dit zou kunnen. Zij hadden tot en met 26 februari de tijd om de vragenlijst in te vullen. In totaal hebben 1217 van de 4270 inwoners die konden meedoen de vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 29%. Vooraf schatte I&O Research, de partij die het onderzoek voor de gemeente uitvoert, in dat de respons rond de 20% zou komen te liggen. Dat is gemiddeld bij dit type onderzoeken.

Op de hoofdvraag *“Vindt u dat het opvangschip nog maximaal zes maanden mag blijven (tot 1 september 2023)?”* heeft uiteindelijk 26% met ‘Ja’ geantwoord, 13% heeft ‘Ja, maar onder voorwaarden’ geantwoord en 59% heeft ‘Nee’ geantwoord. Aan de mensen die in de voorgaande vraag aangaven dat het schip langer mag blijven werd de vraag gesteld of deze ook langer dan 6 maanden mag blijven liggen. Van deze mensen geeft 52% aan dat dit zeker mag, 20% dat dit misschien mag en 16% zegt dat dit wat hen betreft niet mag.

Ook zijn er in de week van 20 februari 2023 twee bijeenkomsten geweest met inwoners van Velsen-Noord. Tijdens de bijeenkomsten is veel informatie opgehaald. De opkomst was lager dan verwacht, maar dit maakte wel dat alle aanwezigen in gesprek konden, hun vragen konden stellen en ideeën konden delen. Van de bijeenkomsten is een sfeerverslag gemaakt (zie bijlage). Uit de reacties spreekt de behoefte om meer in te zetten op Velsen-Noord. Het vertrouwen in de overheid is laag. Inwoners willen graag dat hun wijk opknapt en de leefbaarheid verbetert. En dat de gemeente afspraken beter nakomt. Specifiek rondom het opvangschip werd aangegeven dat het om een te groot aantal vluchtelingen gaat t.o.v. de inwoners van Velsen-Noord.

Alle resultaten overwegend, lijkt er te weinig draagvlak te zijn om het opvangschip langer te laten liggen. Hoewel er een groep is die aangeeft dat dit kan, al dan niet onder voorwaarden, geeft de meerderheid aan hier niet positief tegenover te staan. Gezien de uitslag van de peiling en de opkomst en reacties op de inwonersbijeenkomsten interpreteren wij deze uitkomst als negatief. Er is onvoldoende draagvlak om het opvangschip langer te laten liggen. We zullen dus vasthouden aan de eerder gemaakte afspraak dat het COA de locatie aan de V.O.B.-kade uiterlijk 16 april opgeheven moet hebben.

Voortgang onderzoek alternatieve locaties

De noodzaak tot het bieden van opvang op een alternatieve locatie en op kleinere schepen hangt samen met de afweging tot verlenging van de opvang op de Silja Europa. Nu een meerderheid van de deelnemers van de raadpleging heeft aangegeven dat de Silja Europa niet langer kan blijven, maakt dit het onderzoek naar alternatieve locaties urgenter. Voor het onderzoek betekent dit dat

GEMEENTE VELSEN

we vol inzetten op het realiseren van een geschikte locatie voor een kleiner opvangschip. Sinds de raadsvergadering van 26 januari doen wij intensief onderzoek naar dit scenario.

Op basis van beschikbaarheid vanuit het COA hebben wij ons in het locatieonderzoek in eerste instantie gefocust de mogelijkheden van een riviercruiseschip.

Uit de analyse (zie bijlage) komt naar voren dat de Cruisekade/Sluisplein, Marina Seaport, de Visserhaven, Zijkanaal C en de V.O.B.-kade niet geschikt zijn (of op korte termijn geschikt te maken zijn), dan wel niet beschikbaar zijn of niet veilig zijn om een riviercruiseschip aan te meren voor de opvang van asielzoekers. De Loswal in IJmuiden en de 3^e Rijksbinnenhaven in Velsen-Noord worden gezien als meest kansrijke locaties. Met de kanttekening dat de Loswal nautische bezwaren kent waarover nog discussie loopt met RWS. We realiseren ons dat met een locatie aan de 3^e Rijksbinnenhaven er opnieuw vluchtelingen worden opgevangen in Velsen-Noord. Tijdens de bijeenkomsten en ook in de enquête heeft een deel van de inwoners aangegeven dat zij open staan voor opvang van vluchtelingen op een kleinere schaal.

Het COA geeft aan dat beschikbare en geschikte riviercruiseschepen een opvangcapaciteit hebben van 170-190 personen. Dat betekent dat niet de gehele beoogde doelgroep met binding in de regio van +/- 220 personen opgevangen kan worden op één riviercruiseschip. Ook voldoet Velsen met dit aantal opvangplekken niet aan de taakstelling voor asielzoekers. Door twee riviercruiseschepen in te zetten, kun je wel de volledige beoogde groep met binding in de regio opvangen en voldoe je aan de taakstelling voor opvangplekken. De kans is zelfs groot dat Velsen hiermee meer opvangplekken biedt dan volgens de taakstelling noodzakelijk is.

In verband met de veiligheid is het niet mogelijk om twee riviercruiseschepen achter elkaar aan te meren. Het college wil zich daarom de komende periode met het COA inspannen om zowel aan de Loswal als de 3^e Rijksbinnenhaven een geschikte opvanglocatie voor vluchtelingen op een riviercruiseschip te realiseren. Zo kunnen we de volledige groep die inmiddels een binding hebben in de regio blijven opvangen. De 3^e Rijksbinnenhaven wordt alleen als locatie aangemerkt als ook de Loswal gerealiseerd wordt.

Zeer recent (begin deze week) is er een ander type schip in beeld gekomen. Dit gaat om een zee-cruiseschip waar ongeveer 400 mensen op gehuisvest kunnen worden. Dit schip kan aangelegd worden aan de Cruisekade/Sluisplein in IJmuiden. Zowel nautisch als technisch lijken hier mogelijkheden te zijn. Door een groter schip in te zetten kan de volledig beoogde groep met binding in de regio op 1 locatie worden opgevangen. Hiermee voldoet Velsen aan de taakstelling en hebben we zelfs de mogelijkheid om meer opvangplekken te bieden dan noodzakelijk. Dit biedt mogelijkheden om met de regio in gesprek te gaan over de huisvesting van statushouders. Als Velsen namelijk een deel van de opvang van vluchtelingen overneemt van gemeentes uit de regio, dan kunnen andere gemeentes een deel van de taakstelling voor statushouders overnemen van Velsen, waardoor er in Velsen minder woningen beschikbaar gesteld hoeven worden voor deze doelgroep. In overleg met het ministerie van Justitie en Veiligheid is toegezegd dat deze plekken meetellen voor de taakstelling, als de locatie er tot minimaal eind 2024 is.

Spreidingswet

De gemeente moet in aanloop naar de Spreidingswet opvanglocaties voor vluchtelingen realiseren. Als er op dit moment voor gekozen wordt om geen alternatieve locatie te realiseren, is het mogelijk

dat de locaties die nu worden genoemd in een later stadium alsnog worden aangedragen als mogelijke opvanglocaties om aan de taakstelling te kunnen voldoen.

Alternatieven

Andere interpretatie uitkomst

Een alternatief is om de resultaten uit de peiling anders te interpreteren. Er is een opkomst geweest van 29%. Dat betekent dat 71% van de inwoners niet heeft gestemd. Je zou uit dit signaal kunnen opmaken dat het de groep inwoners die niet heeft gestemd niet uitmaakt wat er met het opvangschip gebeurt en hij dus langer zou kunnen blijven liggen.

Echter, dit is een aanname. Je neemt de mensen die wel gestemd hebben hiermee niet voldoende serieus en je doet afbreuk aan de betrouwbaarheid van de overheid door de belangrijkste uitkomst niet mee te nemen in het eindoordeel. Bovendien geeft I&O Research aan dat een te verwachte respons rond de 20% ligt en daarmee is een respons van 29% dus eerder een hogere respons die juist een hogere binding aan de uitslag rechtvaardigt.

Alleen Loswal inzetten als alternatieve locatie

Een optie kan zijn om alleen de Loswal in te zetten als opvanglocatie. De 3^e Rijksbinnenhaven bevindt zich aan de kanaalkant van Velsen-Noord. Een meerderheid van de deelnemers van de raadpleging heeft aangegeven negatief te staan tegenover verlenging van de huidige opvanglocatie aan de V.O.B.-kade. Mogelijk levert het weerstand op wanneer er wederom een opvangschip gesitueerd wordt in deze kern. Weliswaar gaat het dan wel om kleinere aantallen vluchtelingen en wordt er ook aan de kanaalkant van IJmuiden een opvanglocatie gerealiseerd. De 3^e Rijksbinnenhaven wordt alleen als locatie ingezet als ook de Loswal kan worden gerealiseerd. Indien alleen de Loswal wordt ingezet voor de realisatie van een opvanglocatie is er niet voldoende plek om de hele groep met binding in de regio op te vangen. Het COA en de gemeente zullen dan een selectie moeten maken welke doelgroep voorrang krijgt. Bovendien voldoet Velsen dan niet volledig aan de taakstelling die wij hebben om asielzoekers op te vangen.

Alleen 3^e Rijksbinnenhaven inzetten als alternatieve locatie

Een optie kan ook zijn om alleen de 3^e Rijksbinnenhaven in te zetten als opvanglocatie. Zoals geschetst in bovenstaande alinea zijn er nadelen aan deze optie. Naast het feit dat je niet de hele beoogde doelgroep op kunt vangen en niet voldoet aan je taakstelling is het onwenselijk om weer alleen de kern Velsen-Noord te belasten met de opvang.

Alternatieve locatie inzetten voor minimaal 5 jaar

In het wetsvoorstel voor de Spreidingswet is een optie opgenomen dat wanneer een locatie voor minimaal 5 jaar aangeboden wordt, gemeenten hiervoor eenmalig een bonus krijgen van €2.500 per vluchteling. Deze middelen zijn vrij besteedbaar voor de gemeente. Financieel kan het dus aantrekkelijk zijn om een locatie voor langere periode vast te leggen. Voor de alternatieve locatie(s) vindt het college het wenselijk om eerst te bekijken hoe de opvang verloopt, voordat deze voor zo'n lange periode wordt vastgelegd.

Risico's

Alternatieve locatie niet voor 16 april gereed

Mogelijk lukt het niet de alternatieve locatie waar de vluchtelingen met binding in de regio opgevangen kunnen worden op tijd gereed te hebben. De opvanglocatie aan de V.O.B.-kade moet bij besluit tot niet verlengen uiterlijk 16 april opgeheven zijn. Dat betekent dat er voor de vluchtelingen voor die tijd een alternatieve opvangplek gevonden moet worden. Uit eerdere ervaring weten we dat er veel bij komt kijken om een kade geschikt te maken om voor een langere periode een schip aan te meren waar vluchtelingen opgevangen worden. Zo moet de

locatie ingericht worden, moet deze veilig zijn, moeten er vluchtroutes aangebracht worden, is er advies van externe partijen nodig over de leefbaarheid en moet er een vergunning verleend worden. Indien de alternatieve locatie niet op tijd gereed is, moet het deel van de vluchtelingen dat hier opgevangen zou worden tijdelijk overgebracht worden naar een andere locatie. Gezien het al grote tekort aan opvanglocaties is het de vraag of dit haalbaar is. Daarnaast is het de vraag of er een tijdelijke opvanglocatie in de buurt gevonden kan worden, zodat de kinderen in die tussenperiode onderwijs op hun huidige school kunnen blijven volgen. Er zal samen met het COA gekeken moeten worden naar overbruggingsopties. COA is verantwoordelijk hiervoor. Het langer aanblijven van de Silja Europa om een deel van de vluchtelingen op te vangen totdat het alternatief gereed is, is niet wenselijk. Er is behoefte aan een duidelijke einddatum waarop het schip vertrekt.

Programma

Maatschappelijk en sociaal economisch

Kader

Gemeentewet

Raadsakkoord en programma 2022 - 2026

Collegeprogramma Werken aan het Velsen van morgen

Participatie en inspraak

Op het verlengen van de opvang op het opvangschip heeft participatie plaatsgevonden door de inwoners van Velsen-Noord via de raadpleging en de inwonersbijeenkomsten.

Naast de gesprekken met inwoners heeft de gemeente gesprekken gevoerd met omliggende ondernemers en ondernemers van Techport. Deze gaven aan geen overlast te ondervinden van de vluchtelingen van de Silja Europa. De ondernemers van Techport benadrukten nogmaals het belang om de vluchtelingen met binding in de regio een plek te blijven bieden. Er is grote behoefte aan technisch personeel en de ondernemers zetten graag de stappen die zij hebben gezet in het (om)scholen van de vluchtelingen voort. Ondernemers die eerder handhavingsverzoek indienden gaven aan dat zij tot nu toe geen overlast ondervonden aan de Silja Europa, maar wel opnieuw juridische stappen zouden ondernemen als het opvangschip verlengd zou worden. Inmiddels hebben zij een beroep tegen het eerdere besluit op het handhavingsverzoek ingediend en hebben zij bezwaar ingediend tegen de verlenging van de omgevingsvergunning tot 16 april.

We vinden het belangrijk om met omwonenden in gesprek te gaan over een zo goed mogelijke inpassing van de locatie in de omgeving. Wanneer een opvanglocatie definitief is zullen wij met de omwonenden in gesprek gaan over een goed verloop van de opvang. Hierbij besteden we aandacht aan thema's als de verkeerssituatie, ruimtelijke inpassing en veiligheid. Zo halen we op welke vragen, zorgen of ideeën er leven.

Financiële consequenties

Het COA is verantwoordelijk voor de exploitatie en financiering van de opvanglocaties. Aan het realiseren van een alternatieve locatie zitten voor de gemeente geen kosten, behalve de inzet van ambtelijke capaciteit.

Uitvoering van besluit

Met inachtneming van eventuele wensen en bedenkingen vanuit de raad:

GEMEENTE VELSEN

- Neemt het college op dinsdag 21 maart een definitief besluit op de verlengingsvraag van het opvangschip in Velsen-Noord.
- Zet het college zich de komende periode in om zo snel mogelijk de alternatieve locaties voor vluchtelingen met binding in de regio te realiseren.

Het college verstuurt op dinsdag 21 maart een reactie aan de staatssecretaris.

Bijlagen – onderdeel uitmakend van het besluit

- Raadsbesluit

Bijlagen – bijgevoegd als achtergrondinformatie

- Uitkomst raadpleging
- Sfeerverslag en ideeën inwonersbijeenkomst
- Verkenning alternatieve locaties opvang

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

De burgemeester,

K.M. Radstake

F.C. Dales